

הפרשן הצבאי של „העולם הזה” מנתח את הצפוי צפונית לנהר אוולי ודרומית לו, מאחורי קווי צה"ל

מלבצע אנברוח

אם כי הם עמדו בהבטחתם הראשונה, נועדו הבטחותיהם האחרות לנטרל את ישראל ולהפיג את החששות בה, כדי לאפשר להם ולבעלי בריתם חופש פעולה להשגת יעדיהם. אין ספק שג'ונבלאט היה מעדיף להימנע מהכנסתו של אש"ף לשוף. אולם האיום של הפלאנגות וצבא לבנון, הצורך בכוחות מצוידיים בנשק כבד והתלות בסורים — הביאו להכנסתו של אש"ף לשטחים שפוגו עלידי צה"ל כבר מן הרגע הראשון, כאשר ברור היה שהדבר מתוכנן מראש.

סוריה בלבנון והיו אלה, ככל הנראה, סוכנים סוריים אשר רצחו אותו במרס 1977. נטייתו של וואליד אל הסורים נובעת מתוך שיקול קיומי ומדיני. הכנסתו של הפלאנגות לשוף עלידי ישראל דחקה את ג'ונבלאט לברית עם הסורים, שכן זה הכוח היחיד שהיה יכול והיה מוכן לסייע לו ללחום בפלאנגות. (אפילו מישפחת ארסלאן, הידועה בנכונותה לפשרות עם השילטון המרכזי, נדחקה לזמן מה ליישר קו עם הג'ונבלאטים, עקב איום הפלאנגות.) הברית בין ג'ונבלאט והסורים עומדת על

ההיקלעות למצב בלתיאפשרי זה, תחת אישם של שני הצדדים. היתה אחד הגורמים העיקריים לנסיגה. כניסת הפלאנגות לשוף נתפסה עלידי הדרוויים, ולא בלי מידה רבה של צדק, כאיום על קיומם, הן כפרטים והן כעדה. יש לזכור כי השוף הוא רק אחד מן האיומים בלבנון, שבהם יושבת אוכלוסיה נוצרית, נוסף למיקלט הבטוח יחסית בכסראון. לדרוויים, לעומת זאת, אין מקום-מיקלט אחר בלבנון מלבד השוף. על רקע זה באה פנייתם של ג'ונבלאט וכנ"ר ערמו אל הסורים. ג'ונבלאט רחוק מלהיות „סוכן

הקרבות שפרצו בשוף, אחרי נסיגת צה"ל משם, לא הפתיעו איש. היה ברור לכל כי אחרי יציאת צה"ל ישלף שד האיבה הביני-ערותית מן הבקבוק. שד זה היה גדול מן הצפוי. המילחמה לא התנהלה רק על השליטה בשוף, אלא גם על השליטה בלבנון כולה. המאבק התמקד, למעשה, בקרב על השילטון המרכזי. מילחמה זו לא היתה בלתי-נמנעת. היא תוצאה של שרשרת מישיגים וטעויות שביצעה ישראל בלבנון, ובראש וראשונה כעצם הכניסה לשוף. המאבק על השליטה בשוף, בימי מילחמת-האזרחים של 1975/6, הסתיים ברחיקתו של הפלאנגות אל מחוץ לשוף. כי גם אחרי שנכנסו לשם הסורים, או — תוך כדי לחימה כדרוויים ובעלי-בריתם דווקא, ובשיתוף כוחות הפלאנגות של בשיר ואמין ג'מיל, הם נמנעו התבססות של הפלאנגות במקום. כל עוד שהה הצבא הסורי בכיירות ועל כביש כיריות-משק נמנעה לחימה בין דרוויים לפלאנגות. הדרוויים שלטו באזור השוף והפלאנגות שלטו באזור כסראון (מדינת ג'וניח).

הפלישה הישראלית שברה את כל הכלים. היא סילקה את הסורים ובכך הפכה את צה"ל, אוטומאטית, לישור השוף. אלא, שבניגוד לסורים, איפשרה ישראל, אם מתוך טיפשות ואם מתוך פזיזות, את חרידתו של הפלאנגות לשוף. הפלישה הישראלית לשוף לא נתקלה בהתנגדותה של המיליציה הדרוויית של ג'ר נבלאט, אשר העדיפה לא ליטול חלק בלחימה, והשאירה את כליה-הנשק במחסנים, אולם כניסת הפלאנגות והתחלת מעשי ההתעללות בדרוויים הביאו לתגובת-נגד דרוויית ולאט לאט החלו מתגבשים בשוף קווים וחזיתות לחימה. ידיה של ישראל היו במידה רבה כבולות. מצד אחד, היו הפלאנגות בעלות-ברית, ומצד שני לא רצתה ולא יכלה לפגוע בדרוויים, בין השאר מחמת התסיסה שהדבר היה גורם בקרב הדרוויים בישראל.

ג'ונבלאט אינו סוכן סורי ★ אלי-ג'מיל רוצה להחליש את כוחות הפלאנגות ★ האמריקאים רוצים להסתלק סוריה היא המנצחת וישראל היא המפסידה

גם טענתם של ג'ונבלאט ושל שליחיו, שיעדיהם היו מוגבלים לסילוק הפלאנגות, היתה מטעה ויעדיהם רחבים הרבה יותר. אחרי הנסיגה הועלה הטיעון כאילו לא היתה בעיה של הפלאנגות בשוף וכי הללו היו מוכנות להסתלק ממאחזיהן במקום, אילו היה נכנס לשם צבא לבנוני. טעון זה יכול אולי לסבר את האוזן הישראלית, אך לא להניח את הדעת הדרוויית. גם אילו היו יחידות הצבא הלבנוני, שיועדו להיכנס לשוף, מורכבות ברובן מחיילים שיעיים, הרי יש לזכור, כי מרבית הקצונה בצבא הלבנוני היא נוצרית וכי צבא זה סר למרותו של אמין ג'מיל — איש הפלאנגות.

אינטרס של שני הצדדים ועשויה להתערער, ואף להתפרק, עם השתנות התנאים שהביאו ליצירתה. בדבר עם כריתת הברית בינו ובין הסורים ראג ג'ונבלאט לשמירה על הקשרים שנוצרו עם ישראל, כאשר מטרתו העיקרית של ג'ונבלאט היתה להבטיח את אי-התערבותו של צה"ל במטרה בשוף אחרי הנסיגה. כפגישות שהיו בין ג'ונבלאט ונציגיו ובין אורי לובראני, מתאם-העל בלבנון, וגורמים ישראלים אחרים, הבטיחו הג'ונבלאטים לאפשר לצה"ל לסגת ללא אש, לא להכניס את אש"ף לאיוורים שיפוגו והודיעו כי כל מטרתם היא סילוק הפלאנגות מן השוף.

סורי" כפי שתואר עלידי כמה מכלי-התיקשות בישראל.

נשק חם נשק קר

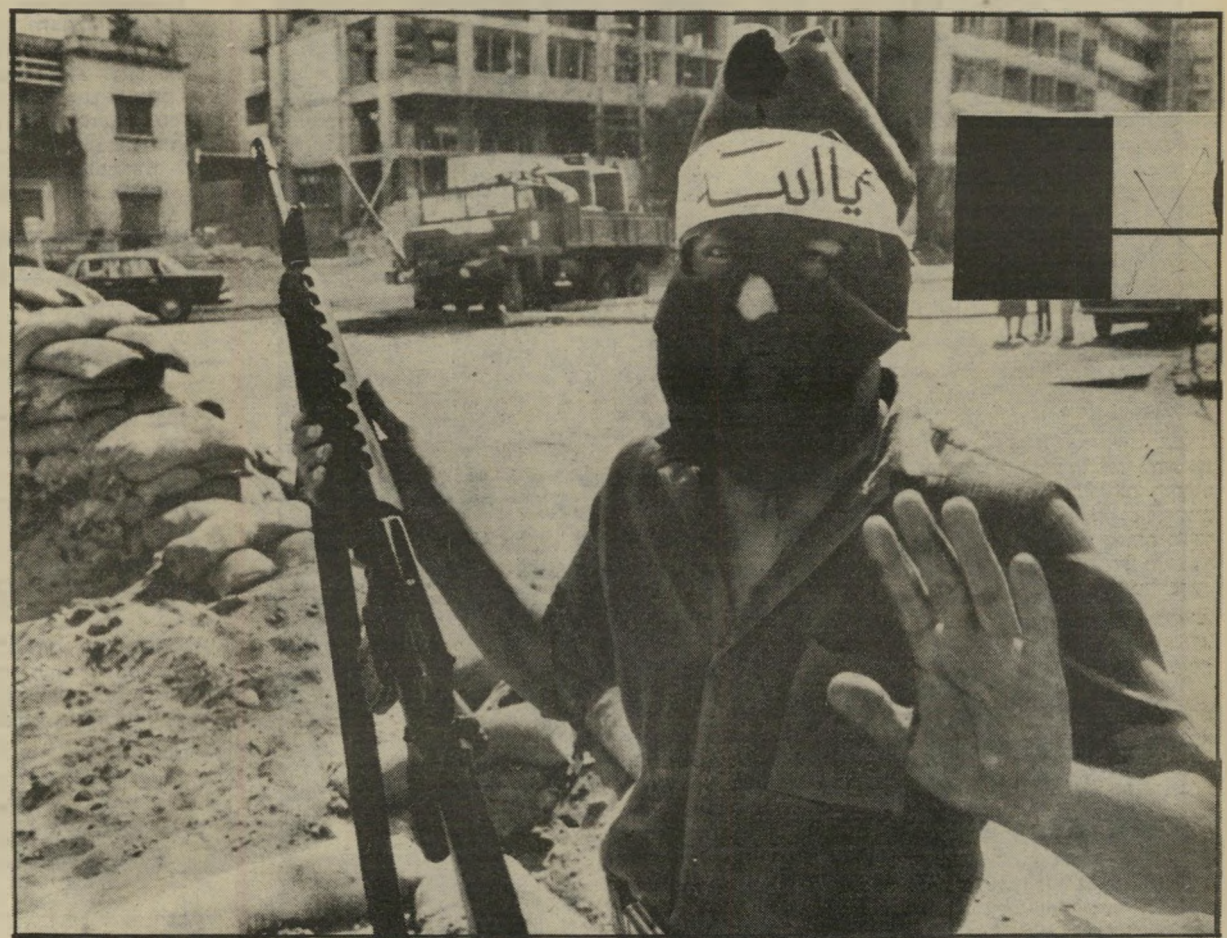
וואליד ג'ונבלאט ובני מישפחתו חשבו ארוך עם הסורים. בשנת 1976 לחמו הכוחות המשותפים, בראשות אביו, כמאל ג'ונבלאט, נגד הכוחות הסוריים והפלאנגיסטים, אשר הנחיתו עליהם מיתקפה מתואמת. כמאל ג'ונבלאט עמד בראש המתנגדים למדיניותה של

מפקד הצבא, הגנרל איברהים טאנוס, סייע בימי מילחמת-האזרחים לגורמים נוצריים, ומינויו לתפקיד נהנה בתוקף עלידי הפלאנגות. בנוסף, תמיד היתה פתוחה בפני השילטון האופציה להגדיל את שיעור החיילים הנוצריים ביחידות, אחרי שהוכנסו לשוף. לחימתו של צבא לבנון (כולל חלק מן השיעים בו) להגנת מישטרו של ג'מיל רק מוכיחה את הסיכון שהיה טמון לדרוויים בכניסתו של הצבא לשוף. על רקע זה מובנת התנגדותם של הדרוויים לכניסת צבא לבנון לשוף. מהלכי הפלאנגות ואמין ג'מיל, שהדרוויים אינם מבדילים ביניהם, יצרה הרגשה אמיתית של איום בקרב הדרוויים, ועל רקע זה אפשר להבין את התעוררותם של 50 אלף דרוויים בשוף לאחוז בנשק חם או קר, שעה שהמיליציה של ג'ונבלאט מונה לכל היותר כ-15 אלף לוחמים מהם רק כ-5000 סוריים.

תבוסה בשוף

מלבצע של הפלאנגות בשוף היה נחות מלכתחילה. במהלך השנה האחרונה עברו הפלאנגות תהליך של התדרדרות והחלשות. הם נאלצו לוותר על מאחזם בנמל ביירות, שהיקנה להם משאבים כספיים, וכן על בסיסים וכוח אדם לטובת צבא לבנון, אשר אמין ג'מיל רצה לחוק את היסודות הנוצריים בו ולהפכו למישענתו. הדבר נובע במידה רבה מחשדנותו של אמין כלפי הסיעה הצבאית בפלאנגות, שהונהגה בעבר עלידי אחיו בשיר. באופן זה תרם אמין ג'מיל להחלשת כוחם הצבאי של הפלאנגות. התמוטטותו של כיס הפלאנגות בשוף היתה צפויה. הפלאנגות ניהלו מערכה פסיבית ולא ניסו אף לפרוץ את המצור הדרווי, למשל עלידי פתיחת הציר העולה מן החוף לדיר-אל-קמר, או עלידי תקיפת הכוח הדרווי בכפר חים. ללא פריצת המצור וחבירה עם כוחות נוספים של הפלאנגות 1/א צבא לבנון, היו סיכוייהם להחזיק בשוף אפסיים.

תבוסת הפלאנגות בשוף שינתה את אופי המערכה. בעוד שבשבע הראשון היא התנהלה

לוחם „אמל" שורה של תביעות לקבלת עמדות-מפתח